

Mamlakatda o'z sohasiga oid amalga oshirilayotgan islohotlarning mohiyati va ahamiyatini tushunish

Fan	Ekologiya asoslari
№	Savollar
1.	Ekologiya fanining, maqsadi, vazifalari (T.I. Ekologiyaning maqsadi, vazifalari, Fanning rivojlanish tarixi,).
2.	Sayyoraviy global muammolar (T.I. Orol muammosi, Atmosfera ifloslanishi, texnogen ifloslanish).
3.	Areal va uning xususiyatlarini ta'riflang. (T.I. Areal, usimliklar, xayvonlar).
4.	Populyasiya xususiyatlari (T.I. Tug'ilish, ulish, soni, usish, usish tezligi).
5.	Er osti suvlari (T.I. Er osti suvlarining paydo bo'lishi, satxi yuzaga kutarilish sabablari, oqibatlar).
6.	Tolerantlik qonuni (T.I. Evribiont, stenobiont, ekologik maksimum va minimum, evri-va steno faktorlar).
7.	Xayotiy forma deb nimaga aytiladi. Usimliklar va xayvonot dunyosidan unga misollar keltiring. (T.I. Xayotiy forma, fanerofitlar, xamefitlar, poykilotermlar, gomoetermlar).
8.	Ekologiya fani va uning vazifalari (T.I. Ekologiya atamasining ma'nosi. Fanning rivojlanishi va asosiy tushunchalari).
9.	Tuproqni muxofaza qilish muammosi (T.I. Eroziya, antropogen ta'sir, irrigatsion, shamol eroziyasi).
10.	Monitoring so'zining ma'nosiga ta'rif bering (T.I. Tabiiy muxit, ob-xavo, atmosfera, er, tuprok)
11.	Biogeotsenoz tushinchasi (T.I. Biogeotsenoz ta'rifi. Biogeotsenoz komponenti, Biogeotsenozga tashqi muhit omillarining ta'siri).
12.	Biogeotsenozning faoliyat tuzilmasi (T.I. Faoliyat tuzilma. Producersent, konsument, reducersent. Konsorsiya)
13.	Biologik va ekologik tushinchalarni rivojlantirish nazariyasini izoxlab bering (T.I. Fikrlash qobiliyati, metodik qonuniyat, ta'lim jarayoni, fikr yuritish, ob'ektiv aloqalar, tushinchalar analizi)
14.	Populyasiya tushunchasi. (T.I. Populyasiyaning ta'rifi. Populyasiyaning organizmlar majmui sifatidagi xususiyatlari. Populyasiya tuzilmasi).
15.	Biogeotsenozning faoliyat tuzilmasi (T.I. Masofaviy xilma-xillik. Parsella. Biogeogorizont).
16.	Tabiat va jamiyat o'rtasidagi munosabatlarning muvozanat holatining vazifasi va o'rni (T.I. Tabiat, tabiat ob'ektlari, tabiiy resurslar, tizim, muhit, antropogen, sanoat, fan-texnika)
17.	Tabiat va jamiyatning o'zaro ta'siri. (T.I. Ongli va ongsiz, bevosita va bilvosita ta'sir).
18.	Namlikning tirik organizmlar uchun ahamiyati. (T.I. Namlikning ahamiyati. O'simlik va hayvonlarning namlik uzgarishiga moslashishi).
19.	Samarqand shahar atrof muxit muammolari. Mahalliy sharoitdan misollar (T.I. Avtotransport, havo, suv, tuproq).
20.	Ekologik inkiroz sabablari va ularga karshi davlatning ekologik siyosati (T.I. Inkiroz, muammo, tayzik, suv, xavo, er, tuprok, sho'rlanish, kasalliklar, surunkali)
21.	O'simliklarning biogeotsenozdagi o'rni. (Fotosintez. Makroproducersent. Fitomassa. Fitomassaning ulushi va to'kilishi)
22.	Xayvonlarning biogeotsenozdagi o'rni (T.I. Er usti xayvonlari. Tuproq xayvonlari. Fitofaglar. Saprofaglar. Zoofaglar).
23.	Suv resurslarini saqlash (T.I. suvning ifloslanishi, suvlarni tozalash).
24.	Tuproq resurslarini saqlash (T.I. tuproq unumdorligini oshirish yullari, tuproq xossalari).

25.	Organizmlarning moslanish prinsiplari (T.I. Optimum, pessimum, normal).
26.	Ekologiyaning rivojlanish tarixi. (T.I. Fanning shakllanishi va rivojlanish tarixida O'zbekiston olimlarining qo'shgan hissalar).
27.	Populyasiya statik kursatkichi (T.I. Populyasiya soni va zichligi, ularni aniklash usullari).
28.	O'zbekiston «Qizil kitobi», uning axamiyati (T.I. Xayvonlar, o'simliklar)
29.	Mikroorganizmlarning biogeotsenozdagi o'rni (T.I. Birikmalarning parchalanishida. Modda aylanishida. Bakteriyalar. Zamburug'larning urni).
30.	Biogeotsenozdagi o'zgarishlar (T.I. Suksessiya. Endogen va ekzogen suksessiya).
31.	Biosferani asrashda milliy va xalqaro ekologik-xuquqiy me'yorlar va davlat siyosati (T.I. BMT, YUNEP, YUNESKO, Ekosan, Trast jamg'arma).
32.	Populyasiyaning jins tuzilmasi (T.I. 1-lamchi, 2-lamchi, 3-lamchi jins tuzilma).
33.	Tabiiy resurslar tasnifi (T.I. Real va potensial, tugaydigan va tugamaydigan, tiklanadigan va tiklanmaydigan resurslar).
34.	Usimliklarning namlikka munosabati buyicha asosiy guruhlari. (T.I. Gidrofit, kserofit, gignofit, mezofit usimliklar).
35.	Foydali qazilmalarni muhofaza qilish to'g'risidagi qonun (T.I. O'zbekistonning foydali qazilmalari, muhofaza tug'risidagi qonun).
36.	Markaziy Osiyodagi ekologik muammolar va ularga qarshi chora tadbirlar (T.I. Suv, tuproq, havo, atmosfera).
37.	Suksessiyalar (T.I. Endogenetik va ekzogenetik suksessiyalar, suksessiyalarning ahamiyati)
38.	Ekologiyaning asosiy yunalishlari va tushunchalari. (T.I. Autoekologiya, sinekologiya, populyasiyadar ekologiyasi. Ekosistema, biotsenoz).
39.	Hayvonlarda namlik (suv) miqdorining boshqarilishi. (T.I. Morfologik, fiziologik va xulq-atvor moslanishlari).
40.	Turizm tug'risidagi qonunning 3-moddasiga tarif berib (T.I. turizm, turist, turistik faoliyat, ekskursiya faoliyati, turistik industriya va x.zolar).
41.	Rekreasion turizm (T.I. sog'liqni tiklash, dam olish, Erdavlatov bo'yicha turizm tiplari)
42.	Agroekosistemalar xususiyatlari (T.I. Agrotsenoz, ug'itlar, sug'orish, zararkunandalar, biologik usullar).
43.	Atrof muhit holatining klassifikatsiyasi (T.I. Okean, quruqlik, biosfera, biota).
44.	Ijtimoiy ekologiya fani va vazifalari (T.I. Fanning mohiyati, rivojlanish tarixi va vazifalari).
45.	Biologiya va ekologiya o'qitish metodlarini izohlab berib (T.I. Metodik fikr, ob'ektiv tadqiqotlar, ilmiy nazariya, analiz qilish).
46.	Usimliklarni muhofaza qilish tug'risidagi qonun. (T.I. qonun, ahamiyati, foydalanuvchilarning huquq va majburiyatlari).
47.	Suv ekologik omil sifatida. (T.I. Suvning xususiyatlari, zichlik, oqim, bosim).
48.	Biosferaning ximoya ekranlari. (T.I. Biosfera, himoya ekranlari, ozon qatlami).
49.	Turizm turlari (T.I. Mahalliy va xalqaro turizm).
50.	Er kodeksi (T.I. qonunning ahamiyati, erdan foydalanuvchilarning huquq va majburiyatlari)
51.	Deferem buyicha turistik resurslarning 4ta guruhi (gidrom, fitom, litom, antranom).
52.	Atmosfera havosini ifloslovchi omillar (T.I. sanoat, transport, texogen ifloslovchilar, radiaktiv)
53.	Tabiiy resurslarga antropogen omil ta'siri (T.I. Tabiiy resurslar, antropogen omillar).
54.	Dars o'qitishning asosiy shaklini izohlab berib. (T.I. Forma, ekskursiya, ilmiy mazmuni, g'oyaviy tushuncha).

55.	Muxitning asosiy ifloslanish turlari va ulardan himoyalaniş (T.I.Kimyoviy,Fizik, Biologik, Tabiiy, Suniy).
56.	Tuproq tirik organizmlar yashash muhiti sifatida (T.I. Mikrofauna,mezofauna, makrofauna, megofauna).
57.	Populyasiyaning dinamik kursatkichlari (T.I. zichlik, miqdori,tug‘ilish, ulish).
58.	Biologik va ekologik o‘qitish jarayonida estetik tarbiyani izohlang (T.I. Go‘zallik elementlari, estetik idrok).
59.	Ekologiyaning mintaqaviy muammolari (T.I. Regional, mahalliy muammolar).
60.	Orol muammosi va uni hal etish yo‘llari (T.I. Orolni saqlash yo‘llari, barqaror ekologik holatga keltirish yullari).
61.	Turizm klassifikatsiyasi (T.I. Dam olish, diniy, tanishuv, tarixiy madaniy,sport, tadbirkorlik).
62.	Ekologik kurslarning o‘qitilishi to‘g‘ri yulga qo‘yilgan bo‘lib hisoblanadi. (T.I.Ko‘rgazmali qurollar, laboratoriya, tirik tabiat burchagi, o‘quv tajriba uchastkasi, pedagogik texnologiyalar).
63.	Trofik zanjirlar, piramida soni va piramida biomassasi (T.I.Trofik zanjirlar, piramida, son, biomassa).
64.	Atmosfera havosini muhofaza qilish (T.I.Tabiiy va sun‘iy ifloslanish, atmosfera havosi tug‘risidagi qonun)
65.	Ekosistema tushinchasi va strukturasi (T.I. Biotsenoz, avtotrof, geterotrof, saprotrof organizmlar)
66.	Suvga doir munosabatlarni tartibga solishda boshqaruv organlari va mahalliy hokimiyat organlarining vakolatlari (T.I. O‘zbekiston Respublikasi Oliy majlisi, mahalliy hokimiyat va boshqaruv organlarining vakolatlari)
67.	O‘rmon to‘g‘risida qonun hujjatlari va qonun talablarini buzganlik uchun javobgarlik qonunda qanday belgilanadi (Ma‘muriy va jinoiy javobgarlik).
68.	Qishlok xo‘jaligining biosferaga ta‘siri. Pestitsidlar bilan ifloslanish muammolari. (T.I. Pestitsidlar, mineral o‘g‘itlar va defoliantlar. Mutagen moddalar).
69.	Ekosistemada populyasiya: tarkibi, soni, zichligi. (T.I.Ekosistema, populyasiya soni, zichlik, miqdori).
70.	Biologik xilma-xillik va ekosistemalarning barqarorligi (T.I. O‘zbekiston respublikasi, biologik xilma-xillik, ekosistemalar muxofazasi).
71.	Hayvonot dunyosini muxofaza kilish tug‘risidagi qonun (T.I. Ahamiyati, hayvonot dunyosidan foydalanishning huquqiy asoslari)
72.	Yashash muhitining asosiy tiplari(T.I. Tuproq,suv, quruqlik-havo,tirik organizmlar)
73.	Ekologik omillar.(T.I. biotik, abiotik, antropogen).
74.	Ko‘llarning issiqlik rejimi (T.I. Issiqlikning kirish va chiqishi, uning asosiy elementlari, issiqlik klassifikatsiyasi, issiqlik stratifikatsiyasi).
75.	O‘rmonlardan foydalanuvchilarning xuquqlari (T.I. Xuquq va majburiyatlari, foydalanish xuquqining tugatilishi).
76.	O‘zbekiston Respublikasida er bilan bog‘liq munosabatlar qanday qonunlar bilan tartibga solinadi. (O‘zbekiston respublikasi konstutsiyasi, er kodeksi va boshqa qonunlar).
77.	Konkurensiya turlari (T.I. Oziqa resurslar, Gauze qoidasi, turar joy resurslari).
78.	Biosfera tushunchasi (T.I. Biosfera, Zyuss, Vernadskiy, va boshqa olimlarning fikrlari).
79.	Ekologik omillar klassifikatsiyasi, (T.I. Abiotik, biotik, antropogen cheklovchi omillar).
80.	Ekologik monitoringning tushunchalari. (T.I.Tabiatda o‘zgarishlarni kuzatish).
81.	Suv omborlari va ularning tiplari. (T.I. Suv omborlarining er yuzasida tarqalishi, ularning turlari, tabiiy va sun‘iy suv omborlari, suv omborlarining suv rejimi).

82.	Daryolar, ularning turlari va tarqalishi (T.I. O‘zbekistonning eng yirik daryolari. suv bilan to‘yinishi).
83.	Er qonunchiligida servitut tushinchasi (T.I. Servitutning mazmuni, maqsadi va mohiyati).
84.	«O‘simlik dunyosini muhofaza qilish va undan foydalanishi to‘g‘risidagi» qonun. (T.I. Vazifalari, axamiyati, davlat boshqaruvi, foydalanish turlari).
85.	Simbotik munosabatlar (T.I. mutalizm, kommensalizm, parazitizm).
86.	Hozirgi zamonning ekologik muammolari. (T.I. Antropogen faktorlar, sanoat korxonalari, avtotransport, biogeoximiyaviy sikllar).
87.	Hozirgi zamonning ekologik muammolari: (T.I. manbalari, sabablari, echimi).
88.	Tabiiy muhit inson salomatligining omili sifatida (T.I. Inson salomatligiga tabiiy muxit ta‘siri, inson ekologiyasi).
89.	Populyasiyada tug‘ilish va o‘lim. (T.I. Populyasiyaning dinamik ko‘rsatgichlari. tug‘ilish, o‘lim.)
90.	Daryolar morfologiyasi va morfometriyasi (T.I. Daryo o‘zani, uning shakllari, daryo botig‘i, uzunligi, kengligi, uni hisoblash formulasi).
91.	O‘simlik dunyosi ob‘ektlaridan foydalanuvchilarning xuquq va majburiyatlari (T.I. Foydalanishni cheklash, foydalanish maqsadi va foydalanish huquqining bekor qilinishi).
92.	Atmosfera xavosini muxofaza qilish ustidan nazorat tartibi (T.I. Vakolat berilgan davlat organlari, maxalliy va xokimiyat organlari qaysilar).
93.	Populyasiyaning taqsimlanish xususiyatlari (T.I. Tasodifiy, tekis, agregatsiyalangan taqsimlanish).
94.	Inson faoliyatining atrof muhitga ta‘siri. (T.I. Insonning tabiatga ta‘siri, uning salbiy va manfiy, bilvosita va bevosita yullari).
95.	Respublikamizdagi himoyaga muxtoj o‘simliklari. (T.I. O‘zbekiston «Qizil kitobi», o‘simliklar).
96.	Er osti boyliklari va atrof-muhit muxofazasi. (T.I. Boyliklar, minerallar, yonilgi materiallari, zaxiralar, energetika).
97.	Ekologik ekspertiza to‘g‘risida O‘zbekiston qonuni (T.I. Oliy Majlis, Vazirlar Mahkamasi, Idoralar, me‘yoriy xujjatlar).
98.	Daryoning suv balansi (T.I. Strukturasi, suv quyilish koeffitsienti. Daryo basseyinga suvning kirish va chiqish qismi. Daryolar suvining ko‘payishi va kamayishi).
99.	Samarqand viloyatining himoyaga muhtoj hayvonlari (T.I. Fauna, O‘zbekiston «Kizil kitobi», tur).
100.	Inson ekologik faoliyatining planetada hayotni saqlashning asosiy omili ekanligi. (T.I. Insonning tabiatga ta‘siri, er yuzidagi ekologik muammolar, ularning echimi).
101.	Areal va uning xususiyatlarini ta‘riflang (T.I. Areal, o‘simliklar, hayvonlar, diz‘yunktiv).
102.	Ekologik ekspertiza maqsadlari (T.I. Ekologik talablar, bosqichlar muvofiqligi, atrof-muxit, tabiiy muxit, fuqoralar, tirik organizmlar).
103.	Ekologik ekspertizaning asosiy prinsiplari (T.I. Xavfsizlik, talablar, majburiy. Xo‘jalik, faoliyatlar, prezumpsiyalar, extimol).
104.	Hayvonot dunyosini muhofaza qilish tug‘risidagi qonun (T.I. ahamiyati, kuchirishda xovfsizlik qoidalari, ovchilik, qo‘riqlash).
105.	Er sharida zonal uyushmalarga ta‘rif bering (T.I. Arktika, tundra, urmon, dasht).
106.	Agrotsenozlar va agroekosistemalar (T.I. Paxta, bug‘doypoya tabiiy va suniy ekotizmlar farqi).
107.	Insonning salomatligiga ta‘sir etuvchi ekologik omillar. (T.I. Xavo, suv, atrof-muxit tozaligi).

108.	Erda xayotning paydo bo'lishida hozirgi zamon tushunchalari (T.I. Prokariot, eukariot, fotosintez, kootservatlar, Oparin).
109.	Populyasiya dinamikasining asosiy ko'rsatkichlari
110.	Populyasiyaning gomeostazini o'simliklarda namoyon bo'lishi.
111.	Biosenozlarda populyasiyalar sonini boshqaruvchi omillar.
112.	Biosenozning tarkibi.
113.	Biosfera talimotini qaysi olim yaratgan ?
114.	Quyidagi aralash o'rmon ekotizimida qaysi tartibdagi konsumentlarni tushib qolishi unga katta zarar keltirish mumkin?
115.	Cho'l ekotizimidagi to'g'ri tuzilgan ozuqa zanjirini toping
116.	Yong'oqzor o'rmonidagi to'g'ri tuzilgan ozuqa zanjirini toping.
117.	Ekotizimdagi mahsulotlarning turlari:
118.	Sirdaryo daryosining umumiy uzunligi qancha?
119.	O'zbekistondagi eng dolzorb muhim sanoat ekologiyasi muammolari?
120.	O'zbekistondagi ekologiya va qishloq va sanoat ekologiyasi fanining asoschilari?
121.	Tabiiy resurslarning klassifikatsiyasi (T.I. Tiklanadigan, tiklanmaydigan, tugaydigan, tugamaydigan).
122.	Biosferaga tavsif bering. (T.I. Biosfera uning qobiqlari. Zyuss va Vernadskiy biosfera xaqida. Xatchison bo'yicha biosfera xususiyatlari).
123.	Er osti suvlari (T.I. Er osti suvlarining paydo bo'lishi, sathi, artezian suvlar).
124.	Ekologik ta'lim tarbiya va madaniyat. (T.I. Ta'lim, tarbiya, madaniyat. VM ning 235sonli qarori).
125.	Oligotrof, evtrof, distrof ko'llarni ta'riflang, ularga O'rta Osiyo maydonlaridan misollar keltiring (T.I. To'yingan, to'yinmagan, ko'llar).
126.	Planetada insonning sonini, muvozanatga soluvchi omillar. (T.I. Tabiiy resurslar, ozika, muxit).
127.	«O'simlik dunyosini muhofaza qilish va undan foydalanishi to'g'risidagi» qonun. (T.I. Vazifalari, ahamiyati, davlat boshqaruvi, foydalanish turlari).
128.	Simbotik munosabatlar (T.I. Protokooperatsiya, mutualizm, kommensalizm, parazitizm)